

вокальних навичок, але й сприяє гармонійному розвитку художньо-виконавських, психологічних, сценічних якостей майбутнього фахівця.

Список використаних джерел.

1. Estill, J. E. (2018). *Estill voice training: Theory & practice*. Estill Voice International.
2. Porter, C. (2019). *Vocal workout for the contemporary singer*. CP Vocal Studios.
3. Riggs, S. (1987). *Singing for the stars: A complete program for training your voice*. Alfred Publishing.
4. Швець, І. Б. (2014). Формування основ естрадного виконавства в контексті підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, (38), 487–491.
5. Швець, І. Б. (2005). Педагогічні основи виховання співочих навичок на заняттях з естрадного співу у студентів музично-педагогічного факультету. *Наукові записки (Серія: Педагогіка і психологія)*, (15), 158–159.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.62>

Ірина Правук

м. Вінниця, Україна

Науковий керівник: Олена Верещагіна-Білявська

РОЛЬ ПЕРСОНАЛІЙ У РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО БАЛЬНОГО ТАНЦЮ НА ВІННИЧЧИНІ ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ: ОЛЕКСАНДР МАЦЮК

Анотація. Охарактеризовано загальний стан розвитку спортивного бального танцю на Вінниччині часів незалежної України. Визначено головні особливості роботи Зразкового ансамблю танцю «Грація» Палацу дітей та юнацтва у Вінниці. Розкрито роль діяльності Олександра Мацюка у становленні підготовки молоді зі спортивного бального танцю.

Ключові слова: хореографічна культура, спортивний бальний танець, ансамбль «Грація», Олександр Мацюк.

Abstract. The general state of development of sports ballroom dance in Vinnytsia region during the time of independent Ukraine is characterized. The main features of the work of the Exemplary Dance Ensemble "Gracia" of the Palace of Children and Youth in Vinnytsia are determined. The role of Oleksandr Matsyuk's activities in the formation of youth training in sports ballroom dance is revealed.

Keywords: choreographic culture, sports ballroom dance, ensemble "Gracia", Oleksandr Matsyuk.

У незалежній Україні Вінниччина стала одним з провідних центрів танцювального спорту. Її осередки спортивно-бального танцю пройшли еволюцію від гуртків при закладах освіти та культури до професійних клубів і

шкіл. Першу у Вінниці студію спортивних бальних танців було організовано ще у 1966 р. Марією Старовойтовою. На сьогодні лише в обласному центрі активно діють професійні клуби «Grace» Dance Centre, Torius Dance Center та школа «Elise Dance». З 1996 року при Палаці мистецтв «Зоря» функціонує зразковий колектив бального танцю данс-клуб «Болеро», тренерами якого є Андрій Маковій, Наталя Зозуля, Світлана Зарубіна, Ольга Бакус. Заняттями зі спортивно-бального танцю тут охоплено понад 120 чоловік. Вихованці «Болеро» є призерами багатьох Міжнародних, Всеукраїнських змагань, Чемпіонатів зі спортивного бального танцю не лише в Україні, але й у Франції, Англії, Італії, Польщі.

Наявність досвіду у галузі хореографічної культури краю призвело і до її наукового осмислення. Так, у статтях Є. Пахольчак розкрито особливості еволюції танцювальних колективів впродовж 1990–2020-х років (Пахольчак, 2024), а в роботах Є. Філімонової-Златогурської проаналізовано внесок окремих хореографів, зокрема Заслуженого артиста України, художнього керівника та головного балетмейстера Академічного ансамблю пісні і танцю «Поділля» Вінницької обласної філармонії ім. М.Д. Леонтовича Анатолія Кондюка у розвиток хореографічного мистецтва Вінниччини (Філімонова-Златогурська, 2021; Філімонова-Златогурська, 2022).

Активний розвиток хореографічної культури у місті дозволив з 1993 року проводити турнір зі спортивно-бальних танців «Діамант Поділля», в якому беруть участь танцюристи з різних регіонів України. Ініціатором проведення турніру був Олександр Мацюк, постать якого стала знаковою для хореографічної культури Вінниччини, адже він одним з перших розпочав професіоналізацію хореографічного виховання зі спортивного бального танцю та вже понад 40 років працює з юними танцюристами.

Свій творчий шлях заслужений працівник культури України, відмінник освіти України Олександр Мацюк розпочинав у підготовчій дитячій (з 1962 року) та концертній (з 1965 року) групах Народного ансамблю танцю «Подільська», що діяв при Вінницькому заводі тракторних агрегатів. Починаючи з 1968 р., опановував бальну хореографію в ансамблі «Натхнення» Палацу піонерів та школярів імені Лялі Ратушної (нині – Палац дітей та юнацтва). Цей колектив створила та впродовж багатьох років очолювала Відмінник освіти України Марія Старовойтова. Завдяки навчанню в ансамблі, О. Мацюк мав успішну артистичну танцювальну кар'єру, після завершення якої у 1985 р. розпочав тренерську діяльність в ансамблі «Натхнення». У 1995 р. ним у співпраці з Ольгою Мацюк було засновано власний колектив – ансамбль «Грація». «Головне спрямування колективу – підготовка спортивних пар до участі у різноманітних конкурсах і постановка масових концертних номерів. На базі ансамблю були засновані конкурси спортивного бального танцю «Осінній марафон», «Королі паркету» та «Діамант Поділля» (Пахольчак, 2025, с. 150).

На сьогодні учасниками Зразкового ансамблю танцю «Грація», що функціонує при Палаці дітей та юнацтва, є понад 500 юних танцюристів віком

від 5-ти років. До концертної групи колективу входить понад 120 учасників. Крім Олександра та Ольги Мацюків, тренерами колективу є Павло, Михайло, Аліна Мацюки та Денис Гладкий. Як бачимо, «Грація» стала родинною справою, в якій вже друге покоління майстрів проводить підготовку юних танцюристів. «У репертуарі різних вікових груп ансамблю – понад 40 концертних номерів, як безпосередньо з бальної хореографії, так і з танців народів світу (українські, єврейські, польські, іспанські, східні танці та навіть хореографічні вистави)» Пахольчак, 2025, с. 151). Також у репертуарі колективу є понад 30 сюжетних хореографічних композицій, розрахованих і на сольне виконання, і на масове (50 танцюристів: «Святковий вальс», «Танго-Аргентино»). Для молодших учасників здійснено постановки танців-казок «Білосніжка», «Дюймовочка» та дитячих танців «Курчата», «Шалапути», «Весела сімейка», «Дитячі забави».

Учасники колективу неодноразово ставали переможцями багатьох Всеукраїнських і Міжнародних змагань та фестивалів. За понад 30 років діяльності колективу, його вихованці перемагали на конкурсах у Польщі, Словаччині, Угорщині, Франції, Швеції, Швейцарії та ін. країнах. Ансамбль «Грація» є активним учасником різноманітних концертних заходів у місті та за його межами.

Великою заслугою О. Мацюка стало те, що своїм прикладом, крім власних синів, він надихнув своїх учнів стати професійними хореографами. Так, понад 20 вихованців О. Мацюка працюють тренерами й викладачами хореографії, зокрема Катерина Іванчук навчає бальній і сучасній хореографії дітей і дорослих у Німеччині, Олег Строжук – у Великобританії. Викладачі закладів фахової передвищої і вищої освіти також є вихованцями ансамблю «Грація»: Денис Кулик є заступником директора та викладачем хореографічних дисциплін Вінницького фахового коледжу мистецтв ім. М. Д. Леонтовича, а Євгенія Пахольчак та Анастасія Мала – викладачками кафедри музичного і перформативного мистецтва Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Водночас вони є дослідницями хореографічної культури Вінниччини.

Отже, діяльність Олександра Мацюка сприяє розвитку не лише спортивного бального танцю, але й хореографічної освіти та є однією з яскравих сторінок персонажного плану хореографічної культури Вінниччини часів Незалежності.

Список використаних джерел

1. Пахольчак Є. С. (2024). Етапи розвитку хореографічної діяльності від аматорства до сучасних приватних танцювальних студій Вінниччини. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Вип. 31. 154–160. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2024.31.20>

2. Пахольчак Є.С. (2025). *Формування змісту хореографічної підготовки молоді в освітньо-культурному просторі Вінниччини (1920-ті – 2020-ті роки)*. Дис. ... доктора філософії за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки (011 – освітні, педагогічні науки). Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Міністерство освіти і науки України. Вінниця. 243 с.
3. Грінченко Т. Д., Зузяк Т.П., Мацюк О. М. Формування мистецького досвіду майбутнього вчителя хореографії в контексті транкультурної комунікації. «Наукові записки. Серія: Педагогічні науки». Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ. С. 21-26
4. Верещагіна О.Є., Зузяк Т.П., Мала А. Нова концепція хореографічної освіти: досвід Великої Британії. Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання: Збірник наукових праць. Вінниця, 2024. Вип. 4 С. 17-24
5. Філімонова-Златогурська Є.(2022). Відомі постаті народно-сценічного хореографічного мистецтва *Вінниччини. Актуальні питання гуманітарних наук*. Мистецтвознавство. Вип. 58, т. 2, 144–148.
6. Філімонова-Златогурська Є. (2021). Творець народного хореографічного мистецтва Вінниччини Анатолій Кондюк. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2021 № 3 (39). vol. 2, 61–66.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.63>

Наталія Писарук
м.Вінниця, Україна
e-mail: natalia.pisaruk.78@gmail.com

КОНЦЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ СЦЕНІЧНОГО ХВИЛЮВАННЯ ЮНОГО ПІАНІСТА: СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається проблема сценічного хвилювання юних піаністів як один із суттєвих викликів сучасної мистецької освіти. Обґрунтовується доцільність системного залучення учнів до концертної діяльності як ефективного педагогічного засобу формування психологічної стійкості та сценічної впевненості. Представлено практичний досвід роботи викладача фортепіано щодо створення умов для поступової адаптації дітей до публічного виступу. Підкреслено значення модернізації традиційних підходів до підготовки юного музиканта в контексті європейських освітніх тенденцій.

Ключові слова: сценічне хвилювання, юний піаніст, концертна діяльність, мистецька освіта, модернізація навчання, психологічна стійкість.

Abstract. Stage anxiety is a natural reaction of young musicians to public performance. Excessive anxiety may negatively affect performance quality and motivation. This article describes a pedagogical approach based on systematic involvement of students in concert activities, which

develops stage competence and psychological resilience. Practical techniques that help students adapt to performance conditions and increase their confidence are presented.

Keywords: stage anxiety, music pedagogy, concert activities, competence-based approach, psychological resilience

Модернізація мистецької освіти в умовах європейської інтеграції передбачає не лише оновлення змісту навчання, але й переосмислення ролі особистості учня. Сучасний музикант має бути не тільки технічно підготовленим, але й психологічно стійким, здатним до публічної самореалізації (European Commission, 2018).

Однією з найпоширеніших проблем у фортепіанній педагогіці залишається сценічне хвилювання. Воно проявляється у втраті концентрації, скутості рухів, порушенні пам'яті, зниженні якості виконання. За даними психологічних досліджень, сценічна тривожність є природною реакцією на ситуацію оцінювання. Як зазначає Діана Кенні: «Сценічна тривожність є поширеною і значущою проблемою серед музикантів» (Kennu, 2011, р. 3). Водночас її надмірний рівень може суттєво гальмувати творчий розвиток дитини. Водночас Діана Кенні підкреслює, що хвилювання не можна повністю усунути, але його можна навчитися контролювати (Kennu, 2011). Отже, завдання педагога полягає не в тому, щоб ізолювати дитину від сцени, а в тому, щоб поступово сформувати в неї сценічну стійкість, внутрішню впевненість і позитивний досвід публічного виконання.

У контексті модернізації мистецької освіти постає потреба у формуванні нових педагогічних підходів до подолання сценічного хвилювання, що ґрунтуються на практичній діяльності та розвитку внутрішньої впевненості учня.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та практичне висвітлення педагогічного підходу до подолання сценічного хвилювання юних піаністів шляхом систематичного залучення їх до концертної діяльності в умовах компетентісно орієнтованої мистецької освіти.

Теоретичні засади формування сценічної стійкості

Сценічна стійкість - це здатність учня зберігати внутрішню рівновагу та якість виконання в умовах публічного виступу. Вона формується не одномоментно, а в процесі накопичення позитивного досвіду.

Як зазначає Іван Бех, розвиток особистості відбувається через діяльність, у якій дитина переживає ситуації успіху. Якщо учень не має можливості виступати, він не отримує досвіду подолання хвилювання. «Розвиток особистості можливий лише за умов її активної діяльності» (Бех, 2003, с. 15).

Важливо також враховувати вікові особливості дітей: для молодших школярів надзвичайно значущою є підтримка дорослого та позитивна оцінка результату.

Практичний досвід свідчить, що сценічна стійкість формується не через ізоляцію дитини від виступів, а через системне та поступове занурення в